

Dialog je naša moč

Intervju s Klaro Bohinc

Pogovarjala se je Mika Cimolini

Klara Bohinc (1990) deluje v okviru biroja a2o2 arhitekti, ki ga je leta 2019 soustanovila z Evo Senekovič, Andražem Keršičem in Žigo Ravnikarjem. Pred tem je delovala v različnih arhitekturnih birojih in ekipah (Plan B, Medprostor, Arrea ...). Študirala je na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani; med in po študiju je bila tehnična sodelavka v seminarju prof. Maruše Zorec in prof. dr. Aleša Vodopivca. Za magistrsko delo Novi Botanični vrt v Ljubljani je prejela fakultetno Prešernovo nagrado, za projekt Mestni park Rakova jelša pa (v soavtorstvu) Zlati svinčnik 2016 za odlično izvedbo. V okviru biroja a2o2 arhitekti se ukvarjajo predvsem z iskanjem preprostih, premišljenih in odgovornih rešitev po meri ljudi, ne glede na merilo naloge, ter razvijajo arhitekturo, ki je dolgoročno uporabna in lepa. Bogato slovensko tradicijo rokodelskega in obrtniškega znanja dopolnjujejo z uporabo sodobnih tehnik in tehnologij.

© Tamara Németh

Deluješ v okviru mladega biroja a2o2 arhitekti, v katerem ste povezani štirje ustanovitelji. Kako si med seboj razdelite naloge? Kako organizirate delo pri posameznih projektih?

Vsak od nas je odgovoren za vodenje posameznega projekta, s katerim pa se vedno ukvarjamo vsi štirje. Vsak poskrbi, da delo poteka znotraj terminskega plana, komunicira z naročnikom in sodelavci projektanti, včasih opravi tudi večji del priprave gradiva ... Pomembne odločitve potem sprejemamo skupaj. Tudi v tem, da smo ekipa več enakovrednih članov, vidim našo moč. Skozi dialog štirih samosvojih arhitektov se oblikuje ideja, zgodba, ki jo skozi proces dela in izvedbo dopolnjujemo in ji sledimo.

Kako po izkušnji dela v drugih birojih vidiš delo v lastnem? Kaj je tvoja ambicija v okviru biroja? Kako gledaš na profesionalno delovanje v partnerstvu?

Vesela sem, da sem se učila od res odličnih arhitektk in arhitektov, tako na fakulteti kot potem kasneje v birojih. Da so tvoje mentorice in mentorji

ljudje, ki kritično razmišljajo in res verjamejo v to, kar delajo, je pomembna popotnica. Glavna stvar, za katero se trudimo tudi v svoji ekipi, je, da se je vredno boriti, kadar veš, da je nekaj prav. Mislim, da je naša organizacija od drugih birojev drugačna tudi zato, ker odločamo štirje. Verjamem, da nas takšen način dela spodbuja k nenehnemu trudu, vedno znova se sprašujemo, ali je nekaj dovolj dobro, ali smo našli pravo pot, najboljši rezultat; tako rastemo v kolektivu – in z nami projekti, s katerimi se ukvarjamo. Proces dela verjetno ni posebno drugačen, glavna razlika je v tem, da skozi sodelovanje več arhitektov preverimo res veliko različnih možnosti, skozi dialog se počasi oblikujejo rezultati, do katerih prihajamo skupaj. Ti torej niso vizija posameznika, ampak rezultat skupinskega dela in premisleka. Zvestno smo se odločili za tak način sodelovanja, ki ni vedno najlažji. Vendar prav v naših različnih zanimanjih, specializacijah, vidim prednost, saj lahko kot kolektiv delujemo veliko širše kot vsak posameznik. Ker se pogosto ne strinjamo, to od vsakega od nas zahteva nenehno argumentiranje stališč, in na tak način se izoblikujejo rešitve, do katerih kot posamezniki verjetno ne bi prišli. Kot pravijo: kjer vsi mislijo enako, nihče ne misli prav dosti.

Kakšna je tvoja izkušnja v zvezi z delovanjem na področju arhitekture glede na to, da si ženska? Dojemaš arhitekturo kot moški ali kot ženski poklic?

Seveda je moja izkušnja sveta določena tudi s tem, da sem ženska, kar pa bi lahko veljalo še za marsikaj drugega. Drugačna je tudi za žensko z drugačnimi željami, pogledi, vrednotami, ambicijami. Upam, da je ideja o moških in ženskih poklicih, področjih dela in zanimanjih preživeta. Samo poglejte dela ženskih arhitektk pri nas in po svetu.

Si se kdaj med študijem ali kadarkoli pozneje počutila, da si kot ženska v arhitekturnem poklicu prikrajšana, ali pa je biti ženska v arhitekturi prednost?

Nikoli ne bi rekla, da je to prednost, morda pa tudi ne obratno. V zadnjih nekaj desetletjih se je vloga žensk v družbi precej spremenila, kar so si generacije žensk pred menoj morale izboriti. Tega, da se moraš pri svojem delu dokazati, ne jemljem zlahka, vendar je moji generaciji zagotovo lažje, kot je bilo vsem pred nami. Vedno pa je okolje, v katerem delaš in se učiš, tako kot tudi na vseh področjih zunaj arhitekture, v izobraževanju, znanosti, zdravstvu, politiki ..., odvisno od ljudi, s katerimi sodeluješ. Tako kot v arhitekturi se je v zadnjih desetletjih tudi v drugih tradicionalno gledano

Poslovno stanovanjski objekt NT6, Novo mesto, 2. mesto na natečaju, a2o2 arhitekti

© Andraž Keršič

Sladobled, sladoledna stojnica in grafična podoba, Bled, a2o2 arhitekti

»Ne glede na obseg intervencije lahko arhitektura ponudi pomembno izboljšavo, kadar je rešitev pametna in trajnostna.«

»moških poklicih« uveljavljalo vse več žensk. Tako gre to, da je arhitekt vse več, tako na fakulteti kot potem v praksi, verjetno pripisati splošnim družbenim spremembam, ki so ženskam v razvitih družbah omogočile, da lahko končno uresničijo svoje potenciale in ambicije, kar je možnost, ki je v preteklosti preprosto niso imele. To pa ne pomeni, da diskriminacije ni več. V marsikaterem pogledu je ženska v mnogih poklicih karierno še vedno prikrajšana. Odgovornost nas vseh je, da se borimo za enakost med spoloma in skušamo obstoječe razlike vsakodnevno odpravljati.

Ali kot ženska v biro prinašaš drugačen pogled? Ali v arhitekturi obstajajo ženske in moške tematike, se ženske npr. bolj ukvarjamo z uporabniki in uporabnostjo, moški pa z materialnostjo ...?

Pri nas v biroju smo si med seboj zelo različni, zato se vsakega problema ali projekta loti vsak po svoje, naši pristopi niso enaki. Zato ima vsak član znotraj ekipe drugačno vlogo, kar nima nič opraviti s spolom. Konkretno, to, kdo bo izbral barve in kdo zrisal sheme stopnic, kdo bo vodil finance, kdo komunikacijo z izvajalcem in kdo pogovor z investitorjem, kdo risal vrtec in kdo pripravil urbanistični načrt, nima s tem nikakršne povezave. Zdi se mi, da je takšno pripisovanje določenih zmoglosti in talentov glede na spol diskriminatorno do vseh. Mislim, da je edinstvenost vsakega posameznika tisto, kar nas bogati.

Ali imaš kakšne vzornice arhitektke? Kaj te navdihuje v arhitekturi in zakaj si se odločila za študij arhitekture?

Občudujem delo in držo vseh samosvojih, pogumnih, vztrajnih arhitektk. Ko sem se odločala za študij, sem razmišljala o več možnih poteh, in arhitektura je do določene mere naključje, morda me prav zato navdihuje širina tega poklica. Delo arhitekta je lahko zelo raznoliko, projektiranje je zares samo eno od področij delovanja. Tudi v biroju se ukvarjamo z zelo različnimi projekti, od oblikovanja, natečajev, hiš, prenov do izdelovanja OPPN-jev ... Ne glede na naravo, velikost in zahtevnost naloge vedno odkrivamo zgodbe in skozi njega iščemo koncept, ki nas vodi skozi naše delo. Verjamem, da k takšnemu pristopu pomembno prispevajo zanimanja zunaj arhitekture. Tako se skozi projekt, ki ga razvijaš, hkrati učiš tudi sam.

Kje vidiš glavne družbene izzive za arhitekturo? Katera (vaša) dela imajo največji vpliv oz. so najpomembnejša za uravnotežen razvoj družbe oziroma skupnosti?

Vedno razmišljam o odgovornosti do okolja in družbe, odnosu do obstoječega, narave, prostora, dediščine, o javnem prostoru, o finančnem vidiku ... Ne glede na obseg intervencije lahko arhitektura ponudi pomembno izboljšavo, kadar je rešitev pametna in trajnostna. Veliko se ukvarjamo s prenovami, pogosto je izziv že v tem, da prepoznaš in razumeš vrednost določenega prostora, se umakneš, kadar je to potrebno, in znaš najti pravo razmerje med obstoječim in novim. Še ena pomembna naloga je, da ti uspe vzpostaviti dialog z

naročnikom, skozi katerega te vrednote prepozna tudi sam, samo tako lahko zgodbo izpelješ do konca. Tak proces dela zahteva veliko poslušanja, občutljivosti in vztrajnosti vseh vpletenih, vendar se skozenj okolje, v katerem vsi prebivamo, počasi izboljšuje; to ima dolgoročno lahko odmev v prostoru. Zato težko izpostavljam posamezen projekt, mislim, da se za to trudiš vedno znova, ne glede na merilo, obseg in zahtevnost naloge. Včasih je to novo okno, drugi prostorski načrt, včasih celo odločitev, da nečesa ne narediš.

Kako v arhitekturnem poklicu vidiš razmerje med delom in prostim časom, zasebnim in poslovnim (arhitekturnim) življenjem?

Arhitekt nisi samo v tistih urah, ki jih preživiš v pisarni ali na terenu in na gradbišču. Naloge te ves čas spremljajo, zato je še toliko bolj pomemben tudi čas, ko lahko v miru premišljuješ, bereš, greš v gozd, v gore, vsak rad pobegne kam drugam. Za naše delo je bistven dober kolektiv. Pri tako snem delu v skupini pa je dragocen tudi čas, ki si ga vzameš zase. Prizadevamo si za uravnotežen urnik, mislim, da lahko samo tako delaš dobro.

Ali od institucij, kot so zbornica, društva, nevladni sektor ..., pričakuješ kakršnokoli pomoč pri urejevanju razmer za poklicno delo? Kakšno?

Vsekakor od zbornice, glede na trenutne razmere na trgu pa smo drug od drugega odvisni vsi arhitekti, odvisni smo od kulture ravnanja in odgovornosti vsakega posameznika; v tem, katero delo sprejmemo, pod kakšnimi pogoji, za kakšno ceno. Neugodne razmere poleg zakonodaje, prek katere se vztrajno skuša degradirati vlogo arhitekta, soustvarjamo sami.

© Ana Skobe

Qubik caffè, Maximarket, Ljubljana, a2o2 arhitekti